

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:	Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT, pap. komorník.	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ... 2 " — "	Majiteľ a vydavateľ:	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Na štvrt' roka ... 1 " — "	JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpak nedávajú.
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		

Šalbiarstvo s vyznačeniami.

Lukáčsové pokanie.

Výkonný výbor spojených stránok opozície 10. septembra vydržoval zasadnutie a uzavrel jednohlasne, že opozícia s Lukáčsom a Tiszom vyjednávaf nebude, že neústupne žiada, aby reforma volebného práva v najbližšom čase prevedená bola na základe toho programu, ktorý zostavily a vláde predostrely spojené stránky opozície, že rozhodne postaví sa proti každému druhu úražke slobody tlače, že neústupne žiada opravu tých úraziak, ktoré Lukács a Tisza v krajinskom sneme spáchali proti ústave, proti snemovým pravidlám a proti immunitě vyslancov opozície. Výkonný výbor spojených stránok, ako základnú podmienku pokojného pojednávania v parlamente jednohlasne i to uzavrel, aby Lukács a Tisza opustili ich miesta.

Väčšina krajinského obyvateľstva a celá opozičná verejná mienka s oduševnením prijaly uzavretie výkonného výboru spojených stránok opozície. Tohoto hrdinského uzavretia ale tým viacej nalakala sa strana nezdarnej národnej práce, takrečení mungovci. Od strachu zastavili ich účtovanie a len kde-tu bolo čuť o účtovaní mungov pred žandarmi a notármi. Čo ale urobil Lukács? Aby z jednej strany soslabil oduševnenú náladu, ktorú vyvolalo uzavretie opozície, z druhej strany ale aby potúžil a osmelil naplašených mungov, ako minister okolo osobností kráľa, sebe, Tiszovi, ministromi pravosudia, hovédstva a podpredsedom snemovne vypracoval vo Viedni rôzne vysoké vyznačenia, ktorých najvyššie udelenie v úradnom liste uverejnil dal

práve 10. septembra. Lukács s týmto jednoducho zaslepiť chcel celú krajinu.

Veď ale každý vie, že to Lukácsa nestálo veľkú prácu, aby ako minister okolo osobnosti kráľa pre seba a jeho kompanov vypracoval najvyššie vyznačenia. Vo Viedni mu ich ochotne dali, bo ich to nič nekoštuje. Lukács a Tisza lífrujú Viedni stá a stá millionov korún, rekrútov na tisíce a na nové ocelové kanóny potrebovať budú zas viacej sto millionov, vo Viedni za všetko toto radi dali Lukáčsovi a Tiszovi kríže radu sv. Štefana, ministromi pravosudia rad Železnej Koruny, honvédministromi barónstvo a dvom podpredsedom snemovne titule skutočných vnútorných tajných radcov. Vyznačili týchto kompanov za to, že v krajinskom sneme násilienstvom prehnali zákon o zbranej moci, o zvýšení kontingentu rekrútov a že ako hovoria, po všetky časy utlačili opozíciu. Sú to ozaj driečne zásluhy!

Nejedon poriadny, usilovny starý učiteľ alebo iný občan, ktorých po dlhom svedomitom plnení svojich ťažkých povinností konečne horko-ťažko vyznačia zlatým krížom zásluh, veru čudno musia sa cítiť, keď vidia, že veľkí páni najvyššie vyznačenia dostávajú za nezakonnosti, za zradu alebo za peniaze.

Tak drahého vyznačenia veru ešte nikdy nebolo v krajine, ako sú tie, ktoré Lukács pre seba a pre svojich kompanov vyprostredkoval. Za ten Tiszov a Lukáčsov zlatý kríž radu sv. Štefana, za ten rad Železnej Koruny ministra pravosudia, za to barónstvo pokrsteného žida honvédministra Samuela Hazaiho a za to, že daktoré «politické nully» stali sa excellenciášmi,

ťažké milliony musí platiť Uhorsko a za vojakov musia ísť ešte i naši ožobráčení, zmrzačení mladíci. Za vyznačenia šliapateľov krajinských zákonov platíme nesnesiteľne zvýšenou daňou krve a peňazí. Tisíce a tisíce utrápených rodín horko narieka nad týmito vyznačeniami!

Lukács zdá sa ako keby sa chcel dať na pokanie. Nemožno mu síce mnoho veriť, predsa však ako mimoriadnu zvláštnosť v krátkosti musíme spomenúť jeho osvedčenie, ktoré uverejnili všetky hlavnomestské noviny. V tomto osvedčení Lukács cieľom zavedenia parlamentárneho pokoja použil by chcel nasledujúce štyri prostriedky:

Zabezpečenie immunitného práva krajinských vyslancov takým zákonom, ktorým by každého druhu násilenstvo proti vyslancom navždy malo sa stať nemožným. Immunitné právo vyslancov Lukács zabezpečiť by chcel v najväčšej miere. Vyslovil sa ďalej, že vyslancov pri plnení ich vyslaneckých povinností chrániť má najúplnejšia immunita.

Pri úplnom zabezpečení immunity krajinských vyslancov Lukács osvedčuje sa v tom smysle, aby aj práva predsedu snemovne zákonom označené boli. V tom páde ale, keby krajinskí vyslancovia proti predsedovi prekročili hranice ich immunity, k obrane predsedu aby postavená bola zvláštna ztráň parlamentu.

O revízii domových pravidiel Lukács je tej mienky, že staré domové pravidlá, ktoré nesodpovedajú viac terajším pomerom, na každý pád treba revidovať a nahradiť takými pravidlami, ktoré zabezpečili by práceschopnosť snemovne, spolu ale uplatnili by práva tak väčšiny ako menšiny.

Prevedenie volebného práva, ako sa Lukács osvedčuje, drží za najsúrnejšiu otuzku. Zákonná predloha o tejto reforme má byť tuho demokratická a pokročilého smeru. Aby aj táto reforma bola čo najdemokratickejšia, ochotne honoruje mienky z akejkoľvek strany pochádzajúce. Dľa osvedčenia Lukácsa, s pomocou týchto štyroch prostriedkov, také udalosti, ako boli predošlé, nikdy by sa viac opakovať nemohly v parlamente Uhorska.

Osvedčil sa Lukács aj straníva toho, že opozícia na žiaden pád nechce s ním vyjednávať. Povedal, že on bárskeďy odstúpi, len prí-

tomne nie, bo by to vraj nebolo cieľuprimerané. Keď ale opozícia s ním vyjednávať nechce, aby parlament cieľom rozriešenia panujúcej krízy vyslal medzistranný, zo všetkých politických stranok složený výbor. Ten aby samostatne rokoval o zavedení parlamentárneho pokoja.

O Tiszovi osvedčil sa Lukács, že ten až vtedy opustí jeho miesto, keď v parlamente zavedený bude pokoj a poriadok.

O najbilžšom prvom zasadnutí a o snemových zasadnutiach vôbec, povedal Lukács, že porobili síce poriadky, bo nevedia aké stanovisko zaujme opozícia, *násilenstvo, vojsko, zbrannú moc* ale že nezamýšľajú upotrebiť.

S hlavnomestskou policajou Lukács tiež není spokojný ako aj Tisza. Nariadenie proti zamedzeniu slobodného odpredaju tlače namierené je vraj len proti nečestným novinám.

V krátkosti podali sme novšie osvedčenie Lukácsa. Z každého slova tohoto osvedčenia vidno, že zo strachu pred opozíciou chcel by sa dať na pokanie, už je však pozde, milý drozde. Surové nezákonnosti a prečiny od 4. do posledného júna nemožno zatajiť a najmenej vymlúviť a okrášliť. Lukácsovi neverí opozícia a v prvom rade kresťanská ľudová strana.

XXIII. medzinárodný eucharistický kongress vo Viedni.

Kardinál, pápežský legát Van Rossum vo viedenskom burgu s celým jeho sprievodom obýval miestnosti Radetzkyho. Po jeho príchode do burgu 10. septembra bol na krátkom výsluchu u jeho veličenstva, po čom hlavný dvormajster pápežskému legátovi a jeho sprievodu odovzdal vyznačenia, ktoré udelil im jeho veličenstvo. Pápežský mimoriadny legát kardinál Van Rossum dostal veľký kríž radu sv. Štefana, monsignore Sinibaldi dostal veľký kríž radu Franca Jozefa s hviezdou, barón Schönberg-Roth dostal stredný kríž radu Franca Jozefa s hviezdou, Luigi Lanzelotti dostal rad Železnej koruny druhej triedy a páter dr. Drehmans dôstojnícky kríž radu Franca Jozefa. Pápežského legáta jeho veličenstvo osobne navštívil v miestnostiach, v ktorých bol ubytovaný a vyznačil

ho vôbec takým spôsobom, akým vyznačuje skutočných mocárov a potentátov.

Zriedkavej veľkoleposti bol výsluch, ktorý pápežský legát udeľoval v paláci viedenského arcibiskupa. Ku tomuto výsluchu dostavili sa hodnostári kráľovského dvora, viedenská pápežská nunciatúra, viedenský cirkevní hodnostári, uhorské duchovenstvo pri tomto výsluchu zastupovali: dr. Ján *Csernoch*, skutočný vnútorný tajný radca, arcibiskup kaločský, dr. Teodor *Boromisza*, biskup satmársky, Wolfgang *Radnay* biskup baňskobystrický a viacerí iní.

Zahájenie kongressu.

Vo stredu 11. septembra večer obrovské stavanie «Rotunda» v Práteri vyplnené bolo do posledného miesta. Ku zahájeniu kongressu v zastupiteľstve jeho veličenstva prišiel arciknieža *Peter Ferdinand* a z panovníckej rodiny dostavily sa: kňažna Žofia Hohenberg, manželka dediča trónu, arcikňažny: Maria Terezia, Maria Annunciata, Maria Valeria, Izabella s dvomi dcérami, arcikňažna Zita.

Dostavili sa ďalej okrem dvorných hodnostárov, minister kultu a výučby rytier Hussarek, minister Dlugos, Zaleský, knieža Lichtenstein miestodržiteľ Dolného Rakúska, viedenský mešťanosta Neumayer, náčelníci štátnych, vojenských a mestských úradov.

I. Slávnostné zasadnutie, za všestrannej napatnosti zahájil nemeckou rečou dr. *Heylen*, biskup mesta Namur v Belgicku, stály predseda výboru svetových eucharistických kongressov.

Po zahájení zasadnutia prečítané bolo pápežské breve, totiž list, v ktorom svätý otec požehnáva kongress a vyslovuje sa, že pevne verí a očakáva, že každý čo súčasťnil sa v eucharistickom kongresse, cez celý život a za každej príležitosti pevne bude zastávať katolícke presvedčenie.

Po prečítaní pápežského breve, za hlučných ovácií pozdvihol sa k slovu pápežský legát kardinál Van Rossum a v dlhej reči zvlášte tomu dal výrazu, ak veľmi je ľúto svätému otcovi pápežovi, že na tomto kongresse osobne nemôže sa súčasťniť.

Na tisíce prítomné obecenstvo zapalistú reč pápežského legáta sprevádzalo mimoriadnymi manifestáciami.

Za tým dr. Nagl kardinál a knieža-arcibiskup viedensky vrelými slovami pozdravil zastupiteľa kráľa Petra Ferdinanda a vďaky vyslovil všetkým funkcionárom, ktorí sriadili kongress eucharistický.

Rakúsky minister kultu dr. Hussarek a potom knieža Lichtenstein a viedenský mešťanosta dr. Neumayer privítali prítomné obecenstvo, v ktorého mene vďaky vyslovil Helleputte minister belgický.

Nasledovali za tým slávnostní rečníci, medzi ktorými professor university dr. Heinrich Svoboda rečnil o Testamente Pána Ježiša; dr. Ján Sustersic zemský maršall Karinthie ale vysvetľoval ako dedičstvo Ježiša Krista treba nám v živote chrániť a rozširovať.

V spojení s kongressom eucharistickým držaly zasadnutia odborné triedy duševnej ochrany vyšťahovalcov a kresťanskej výchovy.

(Dokončenie nasleduje.)

Sloboda tlače.

Dňa 15. marca roku 1848. vyslobodila sa v Uhorsku tlač z jarma cenzúry. Dotiaľ totiž človek nesmel svoje myšlienky v novinách a knihách rozširovať, bo prv, než jeho rukopis do tlačiarne bol prišiel, musel ho oddať censorovi, ktorý potom vytieral červenou ceruzou z rukopisu čo sa mu nepáčilo, ba dakedy celý článok alebo knihu inkriminoval. Kto by ale predsa bez censorovho povolenia vytlačil bol dal také veci, ktoré nesrovnávaly sa s absolutizmom tej doby, takého spisovateľa postavili pred súd a posadili do žalára. Roku 1848. dňa 15. marca Alexander Petöfi (rodným menom Petrovič) najväčší maďarský básnik bol prvý, ktorý bez cenzúry vytlačil dal chýrnu svoju báseň «Talpra magyar» v ktorej vyzval národ maďarský do boja za slobodu. Od toho času oslavujú v Uhorsku deň 15. marca. Tajíť sa nedá, že sloboda tlače je veľký výdobudok. Pomocou tlače človek voľne píše a rozširuje svoje myšlienky. Lenže aj táto sloboda môže byť škodná a nebezpečná, bo veď tlač je rozdielna. Je dobrá a je planá. Dobrá tlač poučča, vzdeláva a zdokonaluje ľud. Na učenosť a vedomosť potrebu má každý človek. Veď učiť musíme sa až do smrti. S tým sa sdokonalujeme. Dobrú tlač máme napomáhať.

Dobré noviny a knihy nesmejú chybovať ani z jedného domu. Tlač nie je len pre ľudí v školách vyučených, lež aj pre menej vzdelaných. Áno, remeselníci, roľníci, robotníci tiež sa musia vzdelávať, tiež musia čítať, čerpať učenosť, bez nejž hlúpi ostanú. Medzi dobré tlačivo patrí aj náš «Kresťan», preto ho odporúčame našim krajanom. Nech si ho predplatia. Nech ho rozširujú. On je najúprimnejší priateľom katolíkov.

Ako napomáhame dobrú, katolícku tlač, tak máme šliapať a nivočiť planú, nevereckú, bezbožnú, pokrokársku, nemravnú, masarikovskú freimaurerskú, židovskú a luteránčinou nakaženú národnú tlač, bo takéhoto ducha noviny a spisy skrývajú v sebe otravu. Napádajú katolíkov, štvú národnosti jednu proti druhej, široké vrstvy ľudu robotného buria proti majetným, rozširujú nemravnosť a bezbožnosť. Takéto noviny a spisy katolík nemôže ba nesmie napomáhať ani peniazmi ani mravným príspevkom. Rozširovať nemravnosť, v posmech uvádzať náboženstvo, oslavovať hriech, smilstvo, chlipnosť, rúchať svätiny rodinného krbu, tropiť rozbroje medzi ľuďmi pomocou tlače, je najväčšie oplanstvo, zneužívanie slobody tlače. A koľko je u nás takých príživníkov, ktorí z planej, z ošklivej a zo špinavej tlače žijú. Tie najväčšie ohavnosti dajú vytlačiť tí naničhodníci. Lžú jednotajne, osočujú a pomlúvajú čestných ľudí, vyňuchajú aj najväčšie tajnosti a nastolia ich verejnosti. Proti týmto hyenám márne sa brániš. Usmrťia Ťa mravne, jestli im nezaplatíš. Áno, oni cestujú na tvoje peniaze. Kmín, lotor, padelač, zbojník, vyvrhel, úžerník, oplan keď zaplatí tým príživníkom tlače, tak zamľčia jeho hriechy, ba vyhlásia ho za čestného muža.

Takto zpotvorili u nás tlač židáci. Áno, bo uhorská tlač je zväčša v židovských rukách. A kazár veru nehľadá na to, aby pravdu písal, aby srdcia zošlachtil, lež zamočí pero do špinavého kanála a nezdobu jeho zkaženého srdca leje najmä na nás katolíkov. Najväčšie sviňstvá a lže volno rozširuje kazár. Vie čo sa páči obecnstvu. Kazár ale nielen pre dospelých má čítanie, lež aj pre deti, pre mládež. Celé knižnice nemravnosti a oplzlosti počarbal kazári a rozširujú ich medzi školákmi. Verejne. Nikto im to nebráni, nikto to neprekáza. Koľko hlasov ozvalo sa proti tomu otrávaníu mladých

duší. Boly aj interpellácie v krajinskom dome, a vláda nezakročila. Kazári ďalej rozširovali hriech, sviňstvo, lže a nemravnosť. Minister vnútra len teraz vydal nariadenie proti rozširovaniu a slobodnému odpredaju novín. Človek keď nariadenie toto číta, domnieva sa, že vláda vyhubiť chce zlú, lživú a špinavú tlač. Čoby. Na toto vláda ani nemyslí. Burina tlače aj napozatým len tak bude prekvítať, ako posiaľ prekvitala. Ministerský ukáz namierený je vlastne proti opozičným novinám. Rozpamätajme sa, ako Ladislav Lukács na rozkaz Štefana Tiszu prenasledoval tie noviny, ktoré opovážily sa posudzovať snemové škandále mungovcov. Noviny tie zabránil minister po uliciach predávať. Vláda robila im rôzne fažkosti, len aby ich onemet, ba zničiť mohla. Redaktori tých novín postavení boli pod dozorstvo najatých špehúnov. Od nektorých odňala vláda poštovú dopravu. Vyzvala poštárov, žandárov a iných vládnych kopovov aby noviny vláde neprijemné habali. A tí kopovia konali, ba aj včul konajú prácu zaplatených špehúnov. A prenasledovanie opozičných novín ani dovčulku nezaničlo. Ba ešte len teraz nastúpi. K tomu smeruje nariadenie ministra vnútra. Dľa toho nariadenia prvý úradský právomocnosti (pomenujme ho policajným kapitánom, ališpánom, hlavným slúžnym) musí výrok vypovedať nad obsahom novín. Teda keď sú už noviny vytlačené, vydavateľ doručí jedon výtisk patričnému úradskému a ten dá dovolenie ku slobodnému odpredaju novín. Celkom od neho závisí, slobodno-li je noviny tie po uliciach alebo v trafikách predávať. Jestli pán cenzor najde v novinách taký článok, ktorý je vláde neprijemný, zabráni volný odpredaj tých novín, oznámi tú záležitosť ministrovi, po čom minister otázočné noviny vykáže z ulíc a redaktora vezme na zodpovednosť.

Čo je to, keď nie cenzúra? Je to lov na opozičné noviny. Lebo isté je, že naše vrchnosti vždy najdu zádrapku, aby opozičným novinám neprijemnosti zapríčinily. Z tej príčiny aj to chýrne nariadenie ministra vnútra držíme za attentát proti slobode tlače. Áno, potrebné a chvalitebné je špinavú a lživú tlač prenasledovať, lež utlačiť právo vecnej kritiky ani vtedy neslobodno, keď je to Tiszovi a Lukáčovi neprijemné.

Ondrej Hladký.

Jako nažívame v Rajci?

Čítame v novinách, že páni krajinskí vyslanci účtujú po celej krajine. S otvoreným srdcom a v povedomí svojej pravdy vstupujú pred svojich voličov vyslanci opozície, aby znovu a znovu osvedčili svoju nepodvratnú odhodlanosť, že neohrožene ďalej budú bojovať za svoju pravdu, za blahobyť ľudu a za vyrovnanie zrušeného poriadku snemového. A slová ich neni sú slová na púšti volajúceho: prázdne a márne. Tisíce a tisíce duší počúva ich reči a povzbudzujúce ich slová tiahne do seba s tak veľkou dychtivosťou, s jakou pije suchá a žiznivá zem úrodné kvapky tichého dážďa. S hosannou priateľskej lásky vítajú ich v kruhu svojom a s poistením o svojej vernosti a vytrvanlivosti k tej zástave, ktorú vysoko nosia po účtovných rečiach svojich.

Oproti týmto slávnostným účtovným rečiam vyslancov slobodného a nepodplateného ľudu, jak smutno vyzierajú účtovania mungovcov, vyslancov vládnej strany! Boja sa súdu a výbuchu spravodlivého hnevu ľudu, ktorý by však zastupovať a o ktorého telesný a mravný blahobyť starať by sa mali, ktorý ale len obťažili s novými farehami. V sprievode žandárov a vojakov v spoločnosti nesamostatných úradníkov a vždy vládu podporujúcich židov, ospravedlniť sa usilujú svoje nesvedomitosti a tomu ubohému ľudu s pomocou bajonettov chcjú do hlavy nabiť, že oni sú mu opravdive dobroprajníci a ponevác im to nikto nechce uveriť, na dôkaz svojej lásky, vygúľaf dajú dva-tri súdky a koniec všetkého je to, že tým, ako sa nazdávajú: ospravedlnili svoje účinkovanie a poistili sebe podporu voličov na budúce.

Nezávidíme však «radosť» voličov mungovských vyslancov, ktorú zaiste okúsili vtedy, keď svojich «oblúbených» ablegátov v kruhu svojom pozdraviť mohli, predsa ale zle nám to padne, že naši páni ablegáti nepoctia nás svojou návštevou a neni sú tak láskaví, aby nás svojou účtovnou rečou o jedno-druhom «poučili».

Všeobecná rozhorčenosť opanúva nielen nás voličov okresu žilinsko-rajeckého, ale tak očúvam aj voličov ostatných okresov stolice trenčianskej, ktorí pri poslednej voľbe budú podvodom sklamaní, budú násilím slúžnecov a

notárov prinútení a mnohí bohužiaľ aj podplatení s tak nerozuminou oddanosťou sme podporovali svojich nepriateľov, ktorí od vtedy nás ani neznajú, ba s nami na vidomoči pohrdajú a v nič si nás nevšimnú.

Trápi nás táto okoličnosť, bo naši páni mungovci mlčaním svojim pred celým svetom dokazujú, že neni sme hodní ich návštevy, ktorí sme sa im jako nerozumné zvieratá podkúpiť dali, ktorí volebné právo svoje užívali sme nie dľa presvedčenia, lež hlasovaním svojim do sedla posadili sme ľudí, ktorých sme predtým nikdy nevideli a neznali, ktorí nás teraz využij chcjú a ktorí za vyslaneckú povinnosť sebe považujú: nazpät dostať i s úrokami tie peniaze, ktoré pri voľbách stroviť na podkúpenie voličov. Starodávne príslovie je to, že kto sám seba neváži, ten ani od druhého vážený nebýva a nepodvratnú pravdu tlumočia nám slová: že skrže čo sa kto prehreší, skrže to bude aj trestaný. Prehrešili sme sa aj my proti počestnosti, prehrešili sme sa proti samým sebe, že zabudnúc na svoju hodnosť a seba povedomie, podplatiť sme sa dali a zapredali sme svoje právo. Ponevác sme sa teda takto sami seba pozbavili všetkej vážnosti a cti, preto musíme trpeť to, že nám to teraz tí páni vyslanci, od ktorých sme sa podkúpiť dali, tak zrejším a nápadným spôsobom dokazujú, že si nás nevážia a nevšimnú, aby sa dokázala pravda príslovia: kto sám seba neváži, ten ani od druhých vážený nebýva! Bárš nám trpko padne toto verejné karhanie našej slabosti a to ešte zo stránky tých, ktorí nás k tomuto priviedli, predsa ďakujeme im, že nám dali príležitosť vstúpenia do seba, a rozmýšľania nad tou vinou, s ktorou sme sa prehrešili proti prirodzeným vodcom svojim, ktorých sme v boji tak haneblive zanechali. Stalo sa to a teraz už neni sme vstave to napraviť, jestli len nie s takým spôsobom, že prebudení z tohoto záhubného spánku podvodu, na budúce jakožto seba povedomie a seba vážiaci občania a voličia sa budeme držať; zhodíme z krku svojho tých pánov, ktorí nás trestuhodným spôsobom podvedú, využijú našu krehkosť a možno aj lakomstvo naše, aby nás potom, keď sú už na koni, zneuctili a znevážili.

Pochvaly hodný príklad tohoto prebudeného seba povedomia nám dali rozumní občania mesta

Rajec, ktorí oslobodili sa od svojho pána predsedu a na budúce nežiadajú už viac od neho spravovanie svojich majetkov. Ctený pán predseda tento, ktorý dľa povolania svojho je našim lekárom, okrem tohoto úradu má ešte asi 10—15 úradov a všetku túto moc k tomu využil, aby všemožné služby konal každej vláde. Všetci to dobre vieme, že žijeme v takých časoch a pod takou vládou, od ktorej každý žid — ku príkladu Holzmann, Ruffeisen — jestli len pár tisíc korún zaplatí do kassy mungovcov, dostane vyznačenie: stane sa z neho rytier alebo barón, prilepia mu na prsia zlatý kríž alebo odznak inšiehpu radu a pretože toto dobre vieme, preto už popredku celému svetu to kričíme, že aj náš pán doktor za svoje dlhé a verné služby, že už tak dávno bol hlavným kortešom vládnej strany po celej doline, tiež dostane dajaké vyznačenie, snáď priam zlatý kríž. Ale už popredku si to zapamätáme, že tento kríž — ktorý pred pohanmi bol znakom haňby a potupy — predstavovať bude našu haňbu, že sme tak dlho boli otrokami jedného korteša, ktorý svojim zachádzaním s nami tiež len to nám dokazoval, že nás neváži, že si nás nevšímne, pretože sme sa mu sami zapredať dali a že vyznačenie toto ďakovať môže nie svojim osobným výtečným vlastnosťam, lež našej slabosti a bojazlivosti. Je to prvá rana, ktorú dostala jeho moc, lež budeme mať starosť o to, aby sa ľudia pomáli prebudili a vymohli zpod vplyvu predpajatého korteša a aby vždy a pri každej príležitosti nasledovali hlas svedomia, hlas svojho presvedčenia, ktoré chvála Bohu je kresťansko-katolícke a nie mungovské.

Syn ľudu.

Či Pán Ježiš a či Massarik?

Chvála Bohu, že už zanikly tie nádavky na stých kňazov, ktoré cez dlhý čas čítali sme v istých národnárskych, že vraj katolíckych, novinách. V každom čísle tých novín bolo nabrýzgané na biskupov a na kňazov. Človek sa haňbil, keď tie luhaniny a ohavnosti čítal. O biskupoch také oškľivosti popísaly, tie «katolícke» a «za tú našu» boriace sa noviny, že človek pochybovať počať vo svojom náboženstve a hotový bol spierať sa nariadeniu cirkevných vrchností.

Ako by aj nie, veď o biskupoch tak písaly tie «katolícke», noviny ako o vyvrhloch ľudskej spoločnosti. Veď nenie hriechu, ktorý by tí zvláčení biskupí dľa tých «katolíckych» novín, neboli spáchali. Či mám spomenúť Jána Molnár, Alexandra Ernszt, Štefana Paška, Jána Trubini, Bartolome Smizár, Nečessalka a iných kňazov, ktorých tie chýrne «katolícke» noviny v každom čísle osočovali, hanily, tupily a na nich špinu hádzaly? Ja ver neraz som zatínal pästou, keď som tie hnusobstvá čítal, bo veď znal som pôvodcov hanobných tých článkov, hoc si aj nepodpisali svoje mená. Nuž a kto boli tí pôvodci? Kto boli tí lovci na biskupov, na ľudáckych kňazov? *Kňazia*, lenže nie cirkve verní, lež pomýlení, pokrokárski a luterančinou zamazaní. To boli oni, bo nemôžem uznať za opravdivého katolíckeho kňaza toho muža, ktorý svojich oltárnych bratov iba preto tupí, hanobí a do blata zvláči, bo títo neišli sa koríť luteranom a nepomáhali im zakladať takzvanú národnársku — vlastne ale luteránsko-socialistickú — stránku.

Áno, to bola príčina, že biskupi a mnohí katolícki kňazi vydaní boli súdu uličných krikľúnov.

Čo si mysleli naši rodáci, keď tie hnusné nápady čítali v tých «katolíckych» novinách? Za koho oni držali tých potupených biskupov a farárov, ktorých tie «katolícke» noviny tak nemilosrdne šľahaly? Čo držali tí naši rodáci o tej sv. omši, ktorú tí potupení kňazia slúžili a o tom rozhrešení ktoré dávali? Veď tí naši rodáci neraz čítali v tých «katolíckych» novinách, že tá omša, ktorú «čvachoský» kňaz obetuje a tie sviatosti, ktoré vysluhuje nie sú platné? Bo ten kňaz nie je národnár, nevyhrňa si rukavy za programm luteránsko-národnárskej stránky.

Tak sa zakladala luteránska stránka pomocou istých pomýlených «katolíckych» kňazov. Bola to smutná doba pre cirkev. Veď sa tí pánkovia už aj pápežovi vyhrážali, jestli im povolí neurobí. Strašné údery padaly na cirkev od zradných bratov. Jasali nad tým socialdemokrati. Vískali luteráni. Jako by aj nie, keď kňazia povstali proti cirkve a keď na smrť posúdili každého slovenského katolíka, ktorý sa nepripojil ku strane luteránskej. Kňazov iného politického názoru a presvedčenia, napádali takí

redaktori a novinári, o ktorých dokázalo sa, že ukradli milodary a predplatné, dokázalo sa, že tí redaktori sú neverci, pokrokári a čertovým chvostom po líci udretí neznabohovia. Ba čo, jedného z tých redaktorov, ktorý najlepšie sa vyznačil v osočovaní biskupa Párvyho a farára Nečessálka, bývalý ministerpredseda Khuen-Héderváry podplatil, aby išiel na Čacu kortešovať proti nášmu Emilovi Gyurišovi. A páňko ten prijal jádášsku mzdu a vyvolil munga proti katolíkov. Ale zato on je pravý katolík, my ale sme čvachovia a odroni,

Chvála Bohu, že od jedného času ticho je v tých «katolíckych» novinách, ktoré s tým konaly službu luteránom a pokrokárskym ancikristom, že napádali katolícku stranu a v posmech mali ľudovú Jednotu. Pozdáva sa mi, že chodili po blúdnej ceste a že napomáhali nekatolícku politiku.

Dobre je to tak. Hriechy treba olutovať. Nejedon človek v politike najviac nedôsledností, ba povedzme hlúposť porobí; nepriateľa cirkvi nesmie však napomáhať s nim nesmie stránku utvárať. A kto sú luteráni? K čomu smeruje ich boj «za tú našu slovenčinu»? Myslím zkusili to neraz tí páňkovia, ktorí luteránom za podnôžku slúžili.

Katolík a luterán! Oheň a voda!

Pokrokár, socialdemokrat, čertovým chvostom po líci udrený masarista áno môže s luteránmi za jeden remeň fahať, katolík ale nesmie. Keby to ale urobil, bola by to zrada proti cirkve.

Nám katolíkom viedeňský eucharistický kongres ukázal kto sme a čo je našou povinnosťou. My katolíci s tými musíme držať, ktorí sa na viedeňských uliciach v Oltárnej Sviatosťi prítomnému Ježišovi klaňali a nie s tými, ktorí na toho Ježiša plujú. Volte si kňazia citu národnárskeho: či Ježiš a či Masarik?

Verný katolík.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XIX. devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

POLITICKE CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany.

V pondelok 16. septembra o 7. h. večer kresťanská ľudová strana vo vlastnom kruhu držala poradu, na ktorej súčastnili sa všetci krajinskí vyslancovia a početní vonkajší členovia strany. Porade predsedal skut. vn. tajný radca gróf Aladár Zichy a zápisnicu viedol krajinský vyslanec Karol Huszár.

Gróf Aladár Zichy po zahájení porady dôkladne vysvetlil panujúce rozporenie politické a s týmto v súvislosti predstrel návrhy, považne ďalšieho stanoviska kresťanskej ľudovej strany. Predovšetkým navrhol, aby kresťanská ľudová strana ani odpovede nedala na list pracovnej strany, ktorým ju požiadala o vyznačenie členov do delegácií.

Kresťanská ľudová strana tento návrh prijala jednohlasne a s veľkým oduševnením, predseda po tom oznámil, že výkonný výbor spojených stránok opozície, pred snemovým zasadnutím 17. septembra v porozumení s druhými stránkami opozície aj kresťanskej ľudovej strane dá na vedomie. aké stanovisko zaujme opozícia proti vláde. Toto uzavretie vyhlásené bude v zasadnutí opozície pod kupulou snemovne, z tej príčiny aj vyzval vyslancov kresťanskej ľudovej strany aby všetci súčastnili sa v tomto zasadnutí opozície.

Za tým prečítané bolo sjednotené uzavretie všetkých stránok opozície, ktoré podpísali všetci prítomní vyslanci, menovite: gróf Aladár Zichy, Štefan Rakovszky, pápežský praelát Ján Molnár, Mikuláš Zboray, Georg Szmrecsányi, Štefan Haller, Karol Huszár, Ján Frey a Anton Beszkid.

Porada kresťanskej ľudovej strany ďalej zoberala sa s tým, že dľa kráľovského prípisu ktorým vyznačenia udelené boli predsedovi snemovne Tiszovi a dvom podpredsedom, tieto vyznačenia dostali za úspešné spoluúčinkovanie pri odhlasovaní zákonov o zbrannej moci, o honvédstve a o vojenskom súdobníctve.

Kresťanská ľudová strana drží to za neoby-

čajné a parlamentarizmu docela protivné, že v kráľovskom prípise vyzdvihuje sa ako zvláštna okolnosť, že pri utvorení daakého zákona natoľko vplývalo predsedníctvo, že skrze to zadovažilo si osobitnej odmeny hodné mimoriadne zásluby. Dľa parlamentarizmu predseda snemovne zcela nestranne plniť má svoju povinnosť. U nás doposiaľ predsedovia snemovne vždy svedomite plnili svoje povinnosti snemovými pravidlami im predpísané, nikdy nevplývali na odhlasovanie alebo neodhlasovanie zákonných predloh a nehladeli zadovážiť si osobitné zásluby. Proti tejto doterajšej praxi, dľa svedectva najvyššieho prípisu stalo sa volačo takého, čo nijako nesrovnáva sa s parlamentarizmom a je vec neslýchaná, že vplývanie na odhlasovanie zákonov o zbrannej moci, predsedníctvu snemovne pripisuje sa ako zvláštna zásluha. Táto skutočnosť najzrejmej charakterizuje snemového predsedníctva vplývanie na odhlasovanie spomenutých zákonov, čo ale je neslýchanou urážkou parlamentarizmu a vťahnutie koruny do stranníckej politiky, akú prevádzalo i samé predsedníctvo. Kresťanská ľudová strana preto v záujme obrany parlamentarizmu, ostro ohrozuje sa proti pokračovaniu vlády, že vyznačenie predsedníctva snemovne, takýmto spôsobom odporúčala na najvyššom mieste.

Zasadnutie výkonného výboru spojených stránok opozície.

Výkonný výbor spojených stránok opozície v pondelok 16. septembra o 10. h. predpoludním vydržoval zasadnutie v kruhu kresťanskej ľudovej strany. V tomto zasadnutí boli prítomní z kresťanskej ľudovej strany: gróf Aladár Zichy, pápežský praelát Ján Molnár, Mikuláš Zboray, Georg Szmrecsányi a Karol Huszár; z neodvisliakov strany 48: gróf Teodor Batthyányi, Ludvik Holló, Béla Földes, Samuel Bakonyi, Martin Lovász a Zigmund Eitner; z neodvisliakov Kossuthovej strany: Franc Kossuth, gróf Albert Apponyi, Zoltán Désy, Béla Mezössy, Ján Tóth, Julius Sággy, Arpád Szentiványi a Štefan Zlinszky; z neodvisliakov mimostranných: gróf Michal Károlyi, Béla Egry a Géza Polónyi; zo stránky neodvisliakov hospodárskej strany: Štefan Szabó (nagyatádsky). Pred zasadnutím vydržoval poradu vyslaný užší výbor. V tejto po-

rade v bydle pápežského praeláta Jána Molnára súčastnili sa: gróf Aladár Zichy, pápežský praelát Ján Molnár, Franc Kossuth, gróf Albert Apponyi, Ludvik Holló, gróf Michal Károlyi, Béla Egry a Béla Földes. Táto súkromná porada trvala do 12. hodiny, po čom začalo sa zasadnutie výkonného výboru, ktoré trvala do 1. hodiny. K tomuto zasadnutiu prišiel i mimostranný vyslanec Georg Malatinsky, ktorý sa osvedčil, že ačpráve nepatrí ku žiadnej stránke opozície, predsa ochotne podrobuje sa uzavretiam výkonného výboru.

Zo snemovne.

Po letných prázdninách snemovňa krajinských vyslancov v utorok 17. septembra vydržovala prvé zasadnutie. Parlament nebol obklúčený vojenským kordónom, policajtov peších a na koňoch ale bolo ohromné množstvo v celom okolí snemovne. Po pitvoroch snemovne tiež nebolo policajtov, miesto toho ale pivnice snemovne nabité boli týmito ztrázcami Lukácsa a Tiszu.

Pod kupulou snemovne.

Vyslancovia spojených stránok opozície už d 9. hodine v úplnom počte prišli do snemovne, a shromáždili sa pod kupulou, kde čakali na vyhlásenie uzavretia výkonného výboru. Pred desiatou hodinou vyslanec opozície Zoltán Désy vystúpil z radu a ozval sa hrmavým hlasom:

— Hovorím v mene výkonného výboru spojených stránok opozície. Politické rozpoloženie nezmenilo sa cez leto. Urážky proti krajinskej ústave neopravili. *Pokračujeme teda v boji starým spôsobom, tak ako sme ho v lete zastavili.*

Vyslancovia opozície vyhlásenie tohoto uzavretia prijali s hlučnými ováciami a rozošli sa po pitvore ľavej strany. Opoziční vodcovia ale ostali spolu a radili sa o ďalšom pokračovaní.

Zahájenie snemového zasadnutia.

Pred desiatou hodinou ku snemovni doviezol sa Tisza, za ním viezol sa plný koč detektívov, ktorí ho hneď obštáli a eskortovali do predsedníckej siene. Tu pred dvere postavili sa hneď mladší mungovci, ako telesná stráž Tiszová. Vyslancovia opozície vťahli do radnej

dvorany a chovali sa ticho i vtedy, keď o štvrt na jedenástu prišli ta ministri: Teleszky, Serényi, Hazai, Székely a gróf Ján Zichy. Rázom ale vhrnula sa do dvorany s veľkým hlukom

Ozvaly sa píšťale, zvonce, trúby a bubny. Mungovci sedeli zcela omráčení.

Štefyn Zlinszky volal na Lukácsa:
— Gazember! Gazember!

Jeho vel. kráľ Franc Jozef I., hlavný protektorát XXIII. eucharistického kongressu.

ako divá črieda väčšina mungovská, na jej čele Tisza a Lukács. Na to razom v radoch opozície zdvihol sa hrozný hluk. Tisza zaujal predsedníctvo, nebolo mu však ani slova rozumieť. Jednotajne cengal, čo mu ale nič neosožilo.

Georg Szmrecsányi kričal:

— On je všetkému na príčine!

Mungó Sacellári na grófa Michala Károlyiho vytiahol revolver. Ale sa mu zle povodilo, musel ho hneď skovať.

Tisza opätne chcel hovoriť, neprišiel ale k slovu. V takomto hluku snemové zasadnutie trvalo do pol deviatej večer. V podobnom hluku Tisza zahájil zasadnutie 18. septembra. Na urážky mungov opozičtári vyzauškovali ministrov Serényi a Beöthyho. Policaj znovu zúrila proti opozícii.

Gróf Albert Apponyi o vyznačeniach mungov.

Tieto vyznačenia — povedal gróf Apponyi — sú veľký hriech. Ja na mieste jeho veličenstva bol by som im dal tie vyznačenia, ktoré pre seba žiadali, potom ale bol by som hneď všetkých odprášil.

Z CUDZOZEMSKA.

Uzavretie pokoja medzi Talianskom a Tureckom má byť zabezpečené. Turecká vláda 17. septembra uzavrela, že s malými zmenami prijme návrhy, ktoré cieľom uzavretia pokoja predostrela jej vo Švajciarsku rokujúca komisia taliansko-turecká.

B E S E D N I C A.

Historia Štefana Baričiaka.

Zastal pred bránou veľkého domu, oddýchol si, svoju veľkú kapsu prehodil si z jedného pleca na druhý a potom začal sa driapať hore po schodoch, ktoré sú také, ako keďby boli z mramoru a prikryté sú od samého spodku až po samý vrch červeným súknom, že by aj parádny ohlek bolo možno ušif z neho.

Kročil so dva-tri razy a zastal na štvrtom stupni schodov. Pozrel do výšky, že či je ozaj ešte ďaleko to druhé poschodie a či ako to volajú a dvere, číslo sedemnášť, lebo ak je to ešte ďaleko, tak to veru nebude ľahká vec dostať sa ta hore.

Veď by on síce dosť veselo vyšiel ta, bo veď ešte nemá iba päťdesiat rokov, ale tá kapsa na pleci, tá mu je veľmi, veľmi ťažká, bo veď nesie v nej jedon pôlt slaniny, jednu sliepku, jednu hus a mnoho iného dobrého, ani nespomínajúc ten nesmierne veľký koláč, na pekne upečený vrch ktorého, koláčovým cestom vypísané je toto slovo: Janko!

Áno, bo tak volajú jeho syna a ten koláč nesie jemu. Aj povedala jeho stará, že upečie veľký, aby Janko mal ku káve, že upečie veľký, bo keď trochu aj uschne, treba ho položiť len do rúry a tam na teplom tak zmäkne, ako keďby ho teraz bola vzala gazdiná z peársk pe.

Teraz sa doma vyberajú zemiaky, úroda bola veľká nasledovne aj práce je veľa, ale on predsa vysadol na železnicu, bo mu syn písal: «Otecko môj, ja sa žením, moja mladucha je pekná deva, nuž buďte tak dobrý, pošlite mi, alebo ak nomáte, zaopatrite mi tak okrúhlym počtom päťsto korún, potrebujem mnoho všeličoho a potom, keď už bude po svatbe, vrátim vám ich z tých dvadsaťtisíc zlatých, ktoré mi po sobáši vyčítajú na dľaň».

Usmial sa, chutne sa usmial. Peniaže sú tam v piati bankovkách na spodku kapsy. Predal jednu roľu za hájikom a čo za roľu dostal, z toho mu vystalo aj na cestovné trovy. Päť bankoviek... ale v kapse ešte je aj niečo iného! Jedna flaša hriateho a to s mädom a jedna viazanička dohánu v listoch! Dohán v listoch, taký žltý, ako zlato, taký, ktorý financ ani nevidel!

Budeže radosti! Nono, veď nie práve pre ten dohán alebo pre tú slaninu, alebo pre ten koláč. nie preto, nie... ale preto, že sa jeho synovi tej noci ani neprišlo, že dnes volakto príde hore týmito schodami s jednou veľkou plátenou kapsou, ako s nejakým batohom. Veru sa ten ani mysleť neopováži na to, aby teraz, v čase takej súrne roboty našiel sa jedon človek, čo je hneď aj otec, ktorý by, hovorim, teraz išiel navštíviť svojho syna a iste preto ani nepísal: Otecko môj, sadnite na železnicu a pozrite, že či na dobrom mieste a do dobrého stromu zafal som svoju sekeru alebo: Mamička moja, pridte vy a pozrite, že kto bude vaša nevesta...

Dosť sa nasmoklila Štefanová stará, že by aj ona rada videla svojho syna, pána urodzeného a jeho odanicu, ale musela doma ostať, musela sa potešiť tým, keď jej povedal starý:

— Nechaj tak, stará, chlupské oči sú ostrejšie, ty by si pozerala len hrnce, misky a rajnice, ja ale nazrem až do prostriedku tej domácnosti!

A hľa, teraz už skoro nazre! Vypísané je: prvé poschodie, jedna rímska I. a ostatné tlačnými literami. Už je na prostriedku schodov a za toľkýto čas vyjde aj na druhé poschodie a potom onedlho počuje hlas svojho syua: otecko môj, otecko môj drahý!

Zase sa teda len pustil hore tými schodami. Jeho malé, radom rokov oslabené telo krčilo sa pod farchou kapsy na chrbte. ale na jeho zvráskovatej tvári rozhostil sa blažený úsmev a v očiach zablyšala sa mu usmievajúca radosť. Za poltreť roka nebol jeho syn doma, za toľký čas túžili oni obidvaja za ním a on za nimi a teraz konečne už raz budú sa môcť objať a on bezpečne môže povedať: ale si opeknel, akým si sa stal driečným chlapom. Janko môj!

Teraz už spravil len dva kroky a hľa, už tam bol na vysokej chodbe so železnými šramkami. Ale, kolko je tu dverí! Zadíval sa na pravo, na ľavo, nevediac sa vynajšť, že ozaj kde sú dvere číslo sedemnášť.

Išlo akési dievča. Vyzerala asi tak, ako doma slúžka pani notárkina, teda mal dôveru ku nej a odfúknuť si z hlboka pod svojou farchou, spýtal sa jej:

— Dušička moja, kdeže sú dvere číslo sedemnásť?
— Tamto hľa — ukázala mu deva dvere a sbehla dolu schodami.

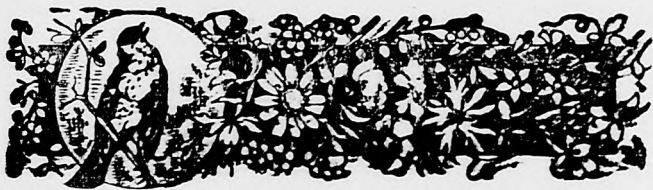
Štefan Baričiak si pomyslel:

— Keby si vedela, že či som ja otec, tak by si veru ináč hľadela na mňa, ináč by si sa shovárala so mnou a neodvrkla by si mi len tak nakrátko, ty jedna akási!

Pohol sa ku dverám, na ktorých byly také tably skla, ako doma na kostolných oblokoch. A hľadže, aká je táto chodba, samý samučičký mramor. Svoje nové čižmy vlastne klopanie podkove na nich miernil ako len mohol, aby nemýlil žiadneho počestného obyvateľa tohoto domu a kráčajúc na prstoch niesol ku spomenutým dverám svoju ťažkú kapsu.

A čím bol bližšie ku dverám, tým všelijakejšie mu bolo okolo srdca. Lebo sa mu zavdala príležitosť vidieť nielen svojho syna, ale aj svojho budúceho svata a bude vidieť aj celú jeho familiu. Hej! Obznámenie sa so svatom by Štefanovi ešte nerobilo takú veľkú starosť, berúc do ohľadu že medzi chlapmi priateľstvo je čosi-kamsi hotové, ale už svatova, možno že je nejaká fillena a odvráti nos, keď ho vidí v jeho jednoduchej halene, kdežto má oblečenú sviatočnú a aj čižmy si kúpil nové...

(Pokračovanie nasleduje.)

CHYRNIK.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Vymenovaní farári: Jozef Bielek vymenovaný je za farára obce Szentistvánkút. Jozef Blaske dostal faru Hodrusbánya. Ernest Lang farár hédervársky investovaný bol 3. septembra.

Z biskupstva nitrianskeho. Za kaplánov poslaní sú: Jozef Ronchetti do Nagybecse, Štefan Friedrichovszky do Szaniszlófalva, Štefan Zlámal do Turzovky a Štefan Rihárik za dočasného administrátora vymenovaný je do obce Kasza.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. Fischer-Colbrie 1. septembra posvätil elementárnu a priemyselnú novú školu mnišiek radu sv. Dominika. Minulého týždňa osvietený pán biskup v sprievode biskupského notára Barnabasa Tost odcestoval do Viedne, aby na svetovom eucharistickom kongresse účasť bral ako predseda uhorskej triedy kongressu. — Ján Juszkó tunajší katechéta cez mesiac september účinkuje ako pomocník chorého vicedekana-farára Adalberta Derfinyáka v Párrove. Jozef Jakubcsák z obce Tarczal za kaplána poslaný je do Tokoja. — Grófska patrónátska familia na pamiatku v mladom veku zom-

relej grófký Emilie v obci Büdszentmihály postavil dala nový kostol, ktorý minule bol posvätený. Z príležitosti tejto posviacky, na ozdobu lokajského kostola usporiadaná bola zbierka, pri ktorej soshieralo sa 250 korún, k čomu sama grófska familia darovala 200 korún.

Z Liptova. V Lipt. sv. Mikuláši 1. septembra zomrel lekár dr. Adolf Hoffmann v 62. roku života svojho. Stal sa obeťou svojho povolania: pri operácii v špitáli otrávil si krv. — Honvédske bataillon z Ružomberka preložený bude do Trenčína a na jeho miesto príde bataillon niektorého pešieho pluku spoločnej armády, pravdepodobne z Trenčína. — V meste Ružomberku zo 170 vojopovinných odobrali 42 a z okresu ružomerského z 365 vojopovinných iba 77. Väčšina vojopovinných je v Amerike. — Ružomerská tkalcovňa chcela by vystaviť novú fabriku v Lubochni ale správa kúpeľov postavila sa proti tomu, bo fabrický smrad nezdvihol by veru pôvabnosť lubochnianskej doliny. Rozhodnúť má o tom vláda.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Stoličný výbor vydal prísny rozkaz, aby do počiatku školského roku náležite vyčistené byly všetky školské miestnosti a vyučovanie dietok aby sa začalo od 15—20. septembra, o prísnom prevedení tohoto nariadnia, zprávu podať treba kráľovskému školdozorcovi. — Výbor alumnea pri kráľovskom katolíckom gymnáziume 30. augusta vydržoval zasadnutie v ktorom za lacný mesačný poplatok od 4—20 korún do kostu prijal 31 chudobných žiakov. — Ku pomoci kráľovských školdozorcov minister výučby vymenoval osobitných navštevovateľov škôl, ktorých povinnosťou bude z času na čas prezerať všetky školy. 2. a 6. septembra vydržovaný tu bol mesačný jarmok na lichvu, ku predaju dohnali mnoho statku, ktorý zo dňa na deň je dražší. — *Kisszeben:* Tunajšie gymnázium piaristov zariadené bude s 8 triedami. Začiatkom terajšieho školského roku otvorili už 5 triedu. Mungovský vyslanec Falix Szinyei-Merse, 8. septembra účtoval tu dľa Tiszovho predpisu. Toto účtovanie však veľmi smutno vypadlo. Prišli tu žandári, notári, voličia ale žiadni. Darom je, k mungovským učtovaniam už ani za peniaze nechce ísť ľud, bo sa mu oči otvorily. V tunajšej gazdovskej škole, žiakov vyučovať majú za gazdovských poddostojníkov. — *Szinye:* Slávnostne odhavaný bol odpust 8. septembra na úctu narodenia preblahoslavenej Panny Marie. Slávnostnú sv. omšu slúžil Adalbert Wick, radca biskupskej sv. Stolice a profesor náboženstva, prešovského kráľ. gymnázia katolíckeho veľavýznamnú reč kážeň ale držal Jozef Vaskó, vicedekan a farár zo Zboró.

Chýry zo Spiša. V spojení so spolkom «Hangya» v celej krajine účinkuje 1179 potravných spolkov, z tých máme 15 v našej stolici. — Haligovský kostol opatřili s pekným novým organom za 2150 korún. — Do podolinskeho teraz už šesťtriedového kat. hlavného gymnáziuma piaristov na tento školský rok zapisať sa dalo 140 žiakov. — Knieža Christian Hohenlohe, ktorý v Tatrách má už do 32.000 katastrálnych jutár zeme

a hôr, teraz bez všetkej podpory štátnej alebo stoličnej na vlastné útraty ide stavať pätkilometrovú elektrickú železnicu. Nová železnica mengušovskú dolinu spojí s poprádkym jazerom. Zo stanice štóia železnickej čiary lomnicko štrbskej povedie popri rieke Popráde až ku poprádkemu jazeru. V Novej Vsi na žiadosť katolíckeho obecenstva otvorili kat. občiansku dievčenskú školu so štyrma triedami. — Minister orby vývoz ošípaných do Rakúska zakázal z kéžmarskeho a spiško-sobotského okresu ako aj z miest Kežmark, Lubica, Spišská Bela Poprád. — V Popráde z osady tatranskej elektrickej železnice ešte 7. augusta v noci ukradol dakto všeliaké šraubky a švidriky v cene asi 400 korún. Všetky okolnosti poukazujú na to, že tú krádež spáchal z Kéžmarku pochodiaci 33 ročný Karol Verbovsky, ktorý už aj sedí v levočskom vyšetrujúcom väzení. — Štrbský obyvateľ Ondrej Blaškó svoje voly 4. septembra predal na poprádkom jarmoku a utržil za ne 913 korún. 868 korún schoval do tej šiatky, ktorú mal okolo šije, kým sa ale zabával po krémách, dakto mu ich ukradnul. — V Novej Vsi smrteľné nešťastie potkalo Alberta Čecha, robotníka tamojšej pily. Keď čistil tam s otcem kotol a potom strany kotla potrel so smolou, od jeho sviečky chytila sa smola a ubohý tak sa popálil, že naskutku zomrel. — V meste Gölnicbánya na assentírku z 104 vojovopovinných dostavilo sa 59, k vojsku odobrali 22; v gelnickom okrese z 596 dostavilo sa 235, odobrali 82; v Podhradí zo 70 dostavilo sa 33, odobrali 15; v podhradskom okrese z 398 dostavilo sa len 113, odobrali 45. Štyria stali sa vojakmi dobrovolne. Ti ktorí sa nedostavili na assentírku, skoro všetci sú v Amerike. — Magurskí kresťanskí kupci ministromi obchodu poslali prosbu, aby zákonný nedelňý odpočinok i pre hraníčných kupcov bol uplatnený. — Od 3. sept. až po dnes, to jest 12. sept. mali sme každý deň dážď a na vrchovatých krajoch zvlášte v Magure väčšia čiastka zbožia je ešte na poli. Škoda je už veľká. Keď sa Pán Boh dobrotivý nesmiluje nad nami, ideme v ústrety najsmutnejšej zime.

Návrat do sv. cirkvi. V obci Bajmok v Báčke kalvin Franc Tóth, žandársky strážmajster na odpočinku žiadal si na smrteľnej posteli, aby ako katolík mohol zomrieť. V tieto dni vrátil sa do cirkvi katolíckej v prítomnosti duchovného a rodiny a na druhý deň už zomrel celkom uspokojený.

Nešťastie na rampe. Z Munkáča v noci z pondelka na utorok 10. septembra do Lvova jachajúci osobný vlak medzi stanicami Beregszentmiklós a Kishidegyég zadlával voz istého Luhibola, ktorý mŕtvý ostal na mieste. Kone vlak tiež na smrť zadlával a voz do drúzgal. Nešťastie sa tak stalo, že rampa nebola spustená a kone voz. na ktorom gazda spal, zatiahly práve na dráhu a tam zastaly. Medzitým rampy spustily, blížil sa vlak, rušňovodič v poslednom okamžení vlak už nemohol zastaviť a takto sa stalo nešťastie.

Zahynulo 50.000 ľudí. Dľa zprávy anglického časopisu «Daily News» vo Vöncu (Čína) 28. augusta pu-

stošil víchor a lejak a pretrhnutie sa oblakov. Mesto Čingtien a celý rad menších miest obrátené sú v rumy. Mesto Čingtien zastihol tiež tento smutný osud a z 10.000 obyvateľov mesta nezachránila sa ani len živá duša. Takýto smutný osud dostal sa za údel aj dedine Konea, kde sa tiež ani len jedna duša nezachránila od zkazy. Po strašnom víchre spustil sa nesmierny lejak, celá provincia Čekiang za niekoľko hodín stála pod vodou a asi 50.000 ľudí zahynulo.

Zavraždená svokra. Z Baňskej Bvstrice oznamujú: V obci Zólyomszászfalu vdovu po Jánovi Kurjatkó mŕtvú našli v posteli a na tele mala plno rán. Vdova bývala v jednom dome s dvoma zaťmi a v predošlý deň vadila sa s jedným jej zaťom s Jurom Sichermanom. Susedia upodozrievali zaraz toho zafa a následkom toho zavrli ho aj žandári. V jednej susednej zahrade našli tú skravenú sekeru, s ktorou zabitá bola Kurjatková.

Z Dobsiny oznamujú, že bane a železodielne kniežata Coburga odkúpilo jedno peňažné družstvo.

Právni učenci za smrteľnú pokutu. Nemeckí a rakúski právnici v tieto dni mali kongress vo Viedni. Pretriasala i otázka pokuty smrti. Pri hlasovaní 114 bolo za pokutu smrti a 110 proti.

Knieža Hohenlohe v šomodskej stolici majetok baróna Alexandra Segedyho odkúpil za polpiata milliona korún.

Zahynuli uhorskí vojaci. Na cvičbách 15. a 16. vojenského sboru v Hercegovine udalo sa osudné nešťastie. Stráž prvej stotiny 51. pešieho pluku poslali na výskumnú cestu, medzi čím stráž zastihla burka. Vojaci utiahli sa do jednej hôrky, do ktorej udrel hrom, ktorý troch vojakov zabil a jedného vojaka na smrť raneného odviezli do nemocnice.

Smrť. Béla Walter, hlavný notár mesta Baňskej Bystrice zomrel nenadlou smrťou. Nebohý mal 57 rokov a hlavným notárom mestským bol od roku 1893. Tak v spoločenskom ako aj vo verejnom živote vyvínoval veľkú činnosť.

*

Hospodár len vtedy môže mať veľkú radosť, keď zožatú hojnú úrodu vymlátif môže motorovou mlatiackou, pochádzajúcou z motorovej dielne Ludvika Kállayho. Presná adresa: *Ludvika Kállayho* motorová dielňa, *Budapest, VI., Gyár-utca číslo 28.*

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť, nech pošle list na redakciu «Kresťana».

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

DOPISY.

Z Knažíc (tekov. stol.)

Veľactený Pán Redaktor.

Ráče prosím tento môj krátky dopis uverejniť v našom «Kresfane».

S radosťou chytám pero do ruky, aby som opísal tú peknú slávnosť, ktorej sme účastní boli my farníci maloopatovskí. Malé Opatovce a Knežice sú totiž ako jedna obec. Naši murári a tesári zariadili si jeden spolk, pre ktorý zaopatrili si skvostnú zástavu za 500 korún. Táto utešená zástava ozdobená je z jednej strany veľmi pekným obrazom Svätej Rodiny, z druhej strany ale obrazom ich patróna sv. Rochusa. Túto zriedkave peknú zástavu posvätil nám dôstojný a prevelebný pán opát-farár zo Zlatých Moraviec Karol Pintér. Pri tom asistovali mu: prev. pán Klacsánszky, farár z Malých Topolčan aj s pánom kaplánom, pán kaplan zlatomoravský a náš pán kaplán Štefan Capalai. Pred posviackou naši murári počtom asi 80 vo štyroch radoch, išli pre krstnú matku zástavy, pani ryehtárku Kňazičku, ktorá keď vstúpila do kostola, na zástavu pripiala drahocennú stužku s nápisom: «Modli sa a pracuj». Za tým nasledovala posviacka, po ktorej dôstojný a prevelebný pán opát-farár Karol Pintér povedal kázeň, ktorou ohnivo povzbudzoval murárov k boju proti svetlu-diablu a zvlášte proti socialdemokracii. Za tým vykladal nám významnosť obrazu Svätej Rodiny a hlboko dojatým murárom zvlášte to kladol na srdce, aby vždy a všade prísne nasledovali skvostný príklad ich patróna sv. Rochusa a aby ako on každú svoju prácu začínal v mene Boha Otca i Syna i Duchu Svätého, zarovnak aj jeden každý z nich akúkoľvek prácu začne, zkrúšene si vzdychol v mene Otca i Syna i Duchu Svätého. Každá práca takto začatá istotne účastná bude hojného požehnanja božského. Ku koncu dôstojný a prevelebný pán opát-farár veľkými slovami poďakoval sa prítomným, že usporiadaním tejto slávnosti prispeli ku sláve božej. Zvláštne pekne kázňou oduševnení murári pani krstnú matku zástavy zaviedli do jej príbytku, po čom v potratnom spolku nasledovala zábava, ktorá zakončila sa v príkladnom, kresfanskom poviadku.

S. L., prítomný.

***

Zo Senice-

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otená Redakcia!

Prosím laskave o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresfane».

Tak je to na svete, že dobré sa so zlým plete, človek sa potí v lete; a fažko je zastrelil vtáka v lete

Veru fažko to chápem, že knázi prijali zdarma do trnavského konvikta decká hlavného slúžneho Filbergera, ktorý čo sestranec biskupa Ottokára Prohászku kedysi bol slobodným murárom. Pane Filberger, či ešte aj teraz budete tak hnusno napádať vo svojom «Obzore» poriadnych a Bohu oddaných ľudáckych knazov a ľudových ablegátov?

Vidíte, tí hnusní liberáli nechcú platiť na vaše deti a katolícko-ľudová základina priskočila vám ku pomoci. Vy už odterajška ste zaviazaný k povďačnosti k ľudovej strane. A keby vás jakokoľvek odvádzal od nej Delfo Abafi alebo hl. župan a prepiaty liberál Ičo Kraus, vy už čo poriadny občan vlasti musíte byť ľudákom z povďačnosti ku knazom, ktorí zdarma dajú chôvu Vaším synom.

Balážik.

***

Z Fornószege.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otíhodný Pán Redaktor!

Ráče prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Kresfane».

My bydlime neďaleko Fraštáku. Patrime k vašárdiekej fare, ktorá je sverená na tuhého Slováka Pavla Bednára, o ktorom nevieme, či je ľudákom alebo liberálom, bo pri poslednej voľbe nehlasoval na nikoho. My sme vskutku otrokami tunajších krivonosých zeme-pánov a árendášov. Ani náš pán farár by nemal pôdy a parného stroja mláfaceho, keby nebol zadobre so židom Blumom, ktorý kedysi veľký statok od zemana Benkő. My sme biedni zahoráci, svetlo politického seba-povedomia príde sem asi o 50 rokov. Boh nás vytrhni z terajšej politickej temnosti. Znamenité noviny «Kresfan» menované, z našej farnosti takrečeno sú vyobcované. S Bohom

Ján Listik.

Rozmary a Žarty.

Čo by radšej.

— Čo by si radšej, Jožko, či ísť do školy a či mne pomáhať v zahrade? — pýta sa matka svojho syna.

— Radšej by som išiel do školy.

— Prečo?

— Bo je pán učiteľ chorý a tak sa aj tak nebudeme učiť.

*

Dobrý brat.

Tetka doniesla za košík ovocia. Béla je ešte v škole Janko ale usilovne priberie sa ku ovociu.

— Ty Janko, na Bélu ani nemyslíš? — pýta sa tetka.

— Ba áno — odpovie Janko — práve teraz si myslím, že keby len ešte neprišiel!

Má príčinu.

— Nuž ale vy, Feťková, dotedy pálite olej, kým vás starý domov nepride z krčmy?

— Musím, susedka moja. Aj nedávno málo chybovalo, že som válok vo veľkej tme nehodila do zrkadla.

*

Žiadna zriedkavosť.

— Pozrite, švagre, toho psa. To je psík! Múdrejší je ako jeho gazda.

— Takého psa som už aj ja mal.

*

Príčina.

— Udaj mi dôkladne, keď si sa učil dejepis Mohameda, prečo si Turci holiá hlavy? — hovorí učiteľ ku žiakovi.

— Aby nemali vlasov — odpovedá žiak prenáhlene.

*

Odhadnutia.

Sudca: Pre zaucho odsúdený ste na pokutu štyroch korún.

Obžalovaný (pre seba): To stálo najmenej desať.

Spisy redakciou odporúčané.

Kostolník v katolíckom chráme. Príručná knižka pre kostolníkov a vôbec všetkých, ktorí pri službách božích vysluhujú. Strán 128. Pripojený je tiež spevník Alleluja (bez nôt, str. 192). Cena obidvoch knižiek spolu viazaných 2 kor. Cirkevnou vrecnosťou udobrené dielo. Podobnú príručnú knižku pre kostolníkov v slovenskej reči ešte nemáme. — Táto knižka obsahuje všetko, čo kostolník o službách božích a úkonoch cirkevných vedieť a ako pri nich obsluhovať má. Tak čítame v nej na pr.: O veľkej hodnosti kostolníka. Chrám a jeho zariadenie. Poriadok, čistota v chráme, kostolník pri sv. omši, pri vysluhovaní svätých sviatostí, v cirkevnom roku, ako: v advente, v pôste, vo Veľký piatok atď. Mimoriadne slávnosti a udalosti, sv. missie, posviacanie kostola, križa, cintorína, plat kostolníka atď. Aby kostolník mohol v chráme nábožne spievať, priviazaný je ku knižke «Kostolník» spevník «Alleluja» bez nôt. — Túto knižku dostať v každom knihkupectve, tiež u pôvodcu Štefana Janovčik, farára v Likavke, ostatná pošta Rózsagegy, liptovská stolica.

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. Do útorku včera neprišiel žiadan list.

F. K. K. Odovzdáme na patričnom mieste.

J. O. Č. U Vás nebude mungovské účtovanie?

J. J. P. Prosíme o ďalšie.

Vyzvanie k predplateniu.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Krestana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezťažovali. Odberateľov «Krestana» ale, ktorí nám predplatné od dlšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomíname, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena:

na celý rok ... .. 4 koruny,

na pol roka ... .. 2 koruny,

na štvrt roka ... .. 1 koruna.

Do Pruska: na celý rok 6 korún.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Administrácia Krestana.

Krestania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 17. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	23:10—23:75
» stolnobelohradská, nová...	«	22:95—23:55
» peštianska, nová	«	23:00—23:65
« banátska, nová... ..	«	23:45—24:25
Proso	«	—
Ľaz prvotriedna	«	21:25—21:45
« druhotriedna	«	21:05—21:25
Jačmeň nový, prvotriedny	kor.	20:40—21:00
Ovos prvotriedny	kor.	19:40—19:80
« druhotriedny	«	19:00—19:20
Kukurica	«	18:30—18:60
Datelinové sáme , červená datelina kor.	200 00—210 00	
« lucerna	«	110 00—136 00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:60	17:30	17:00	16:70	16:20	15:80	15:20

č.	7	7½	8
K.	14 80	13 80	10 40

Za 50 kilogrammov i s vrecom

Strova :

Otruby drobné	kor. 12:00—12:26
„ hrubé	„ 12:00—12:20
Fazula veľká biela	„ 22:00—23:00
Fazula strakavá	„ 25:00—26:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	„ ————
„ „ ružové	„ 8:00—9:20
„ „ žlté	„ 9:00—12:00
Hrach lúpaný	„ 30:00—32:00
Hrach nelúpaný, čistý	„ 30:00—32:00
Šošovica čistá	„ 40:00—63:00
Rasca (kmín)	„ 81:00—81:00
Mak	„ 135:00—136:00
Konopné sáme	„ 29:50—31:00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar :

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor. 41:00—41:00
„ „ White-Star (***)	„ 36:00—36:00
Cukor v klobúkoch	„ 96:50—97:00
„ kockový	„ 98:50—99:00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	„ 64:50—65:00

Mäsité články :

Sviňská masť budapeštianska	kor. 180:00—181:00
Slanina mestská 4-kusová	„ 162:00—164:00
„ „ 3-kusová	„ 156:00—157:00

Kreštania, katolíci kupujte len u kreštanov !

Vyborené hudobné nástroje

v najkrajšom vyhotovení a najlepšej kvalite zasiela cis. a kráľ. dvorný zástielca

Hanns Konrad

vývozný dom hudobných nástrojov

Brüx, č. 3364. (Čechy).

Ručné harmoniky	„ K 5.—
Clary	„ 4:80
Ústne harmoniky	„ 0:80
Akord. k dúchaniu	„ 2:50
Husle	„ 5:80
Okaryny	„ 0:70
Flauty	„ 1:70

v najbohatšom výbere.

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posiela sa zdarma a franko.

Lacné česke perie !

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 80,

88, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 140 cm. dlhá 118 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, 5.—, 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dľa vôle. Trojdňovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyjde 10 korún franko a poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. Arthur Wollner Lobes 135., pri Pilsen (Čechy.) Podrobný cenník zdarma.

Dobry spoľahlivy budiček !

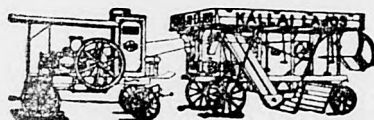

3946. Hodiny dľa amerického systému, idú v každom položení, drej jakosti strojnou, zárukou na písme za dobrú chodbu. K 2.90 3 kusy K 8.— s osvetleným číselníkom v noci, kus po K 3.30, 3 kusy 9 K. 4556. Baby ocel-Anker K 3:00. s nočným svetlom K 4.30. — Riziko vytvorené! Výmena povolena alebo návrat peňazí. Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaplatení obnosu prvá dielňa hodin

HANNS KONRAD

cis. a kráľ. dvorný zástielca Brüx 3339. (Čechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa každému zdarma a franko.

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motormlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známych najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Od desaťročia upotrebuva sa s veľkým úspechom proti

lámke a pakostnici zákonom chránený KRIEGEROV

REPARATOR

V každej domacnosti

nevyhnutelne potrebný!

Malá flaška 1 koruna, veľká

flaška 2 koruny, v každej lekární.

Poštou 5 malých flašiek za 5 korún,

3 veľké flašky za 6 korún pošle

Kriegner -lekáreň

Budapest, VIII., Kalvin-plac (roh Baross-u.)

Zasielky denne poštovou dobierkou, alebo po predbežnom zaslaní peňazí.

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak papier 18 K, 24 K. Biele ako sná mäkké jak papier, drapané 30 56, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného smotavatu 1 dobre naplnená per na, alebo 1 spodná perina 100 cm. dlhá 116 cm. široká 10., 12., 15., 18., 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18., 15., 18., 21., Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.— 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dia vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyš. 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátení dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Krčma,

údenársky, mäsiarsky obchod s exportom aj s domom na priestranstve asi na priestranstve asi 50 obcí toho druhu jediný je na predaj. Kresťania v prednosti.

Priemysel ružencov a milostných článkov Nagyászon, stol. Csik.

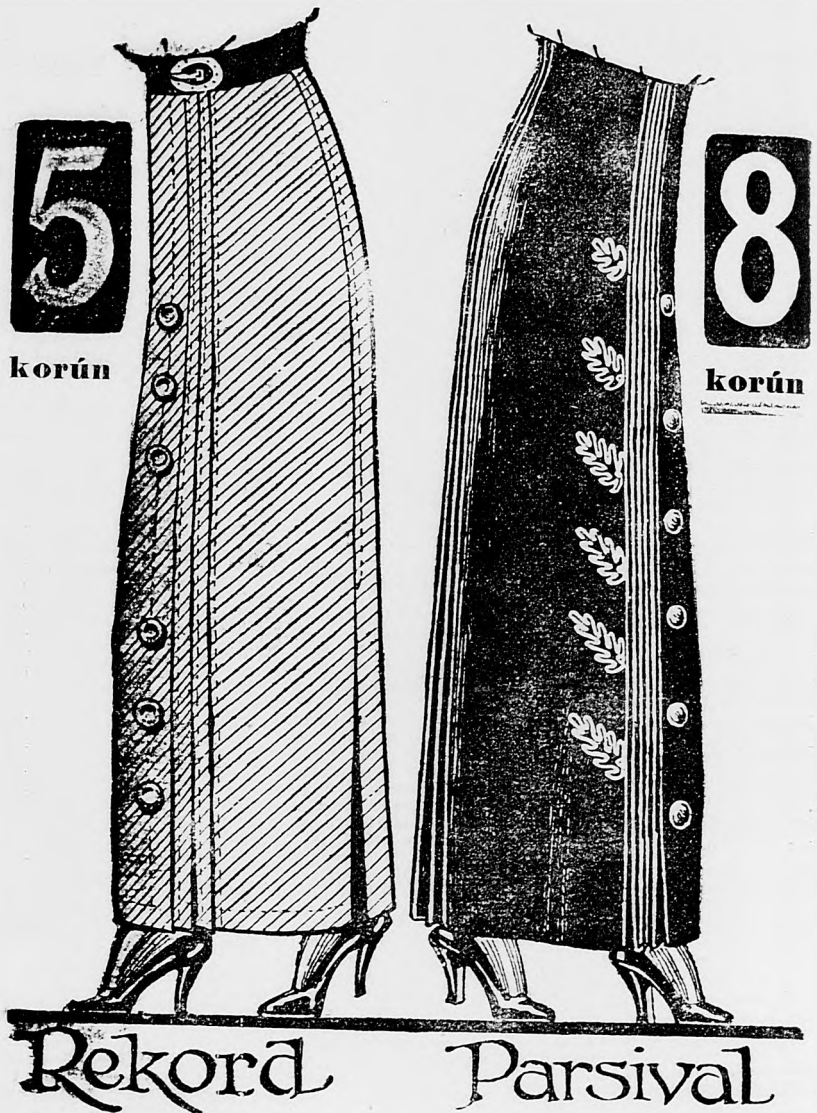
Dorábame a na sklade máme: sv. ružence s očkami z kokus, kokotín, z kosti, z pevného skla, z jeruzalemského olivového dreva, z alabastru, z napodobnenia korálov, drahých kameňov a z pravých drahokamov: najjednoduchšieho a najskvostnejšieho výstrojenia, v najbohatšom výbere za najľavnejšie ceny. Držáda ružencov, obrázky Svätých, modlitebné knižky v obrovskom výbere; krásne obrazy Svätých na stenu s rámom alebo bez rámov (k dostaniu sú obrazy Svätých každého mena) krásne francúzske obrázky, granitée, kromo, opalines, na blani, ocelorezy ako aj obrázky s čipkami ktoré šotovujú mušky; pamiatky sv. krstu, birmovky, sobášu, prvého sv. prijmania, spovede, primícií a iných slávnostných príležitostí, lacno a v najväčšom výbere. Diplómy Mariánských Kongregácií a iných spolkov, umelecké reprodukcie, s rámom alebo bez rámu za mimoriadne lacné ceny. Náboženského rázu a iných solidných postáv, pekné obrázkové dopisničky. Pekné obrázky k postaveniu na stól a kaplnky z maše, tak v jednoduchom ako v bohatom vyhotovení z hadbábu. Napodobnenia svätín z Lurdu a iných miest milostných. Každého druhu a mena škapuláre z vlny. Opasky. Medaillony: z aluminiuma nového striebra, z oxidovaného nového striebra, z pravého striebra a zlata v bohatom výbere. — Medaillony nahradujúce škapuláre. Pekné retiazky na krky, zausnice, ovesky s nábožným vyobrazením. Malé sochy svätých, odznaky spolkov, nippes tovar, kassetty, Prstienky, náprsné ihly, gombiky z oxidovaného nového striebra s vyobrazením Pána Ježiša, Panny Marie alebo svätých, k dostaniu sú i z pravého striebra a zlata. Sväteničky. Kríže: stojace, na stól, na stenu a pre zomrelých. Umelecké plakkety. Najbohatší výber modlitebných knižiek, jednoduchých a najskvostnejšej väzby s oxidovanou zatvorkou. Tlačidlá listov. Príležitostné dary atď. Každého druhu milostné články k dostaniu sú u nás. Každé i najmnieš objednanie vybavuje sa s presnou soliditou. Preto cokolvek si kto žiada nech s dôverou obráti sa ku nám a vopred môže byť presvedčený že nad všetko očakávanie bude uspokojený. Prosíme o láskavú podporu nášho priemisu. Adresa objednania je: Kegytárgy-ípar, Nagyászon, stol. Csik

Najlepší český prameň k objednaníu.

Laoné perie na posteľ 1 1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fa nové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K.; podblavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spodné periny z pevného vrázkovaného grádu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Najnovšej módy sukňa s faltnami dia anglického vzoru, z módnjej látky, sivá, drapp, tmavé, v olivových farbách, alebo z tmavo svetlého, čierneho, zeleného a sivého pól sukna

5 korún

Z čierneho a tmavosvetlého kostým ševiotu 8 korún.

Elegantná módna sukňa; s vloženími krajmi a s vyšivanou prácou, s pekných vzorných kostým latok, v sivých, tmavých a olivových farbách, ďalej zo svetleho čierneho ako moh mäkého ževiotu

8 korún

Tenistý fagon z vlneného ševiotu alebo zo ženského súkna čiernej a každej inej hladkej barvy 12 korún. Z bársoňu dobrej jakosti v čiernych alebo tmavo svetlých farbách: 16 kor.

Výstrih našich sukien je všestranne známy ako všeobecné porekadlo: každý jednotlivý kus vyhotovuje sa dia miery, preto prosíme pri objednaní udat nam veľkosť šlusu a drienku a predpísať dĺžku sukne z predku a zo zadku. Módnny cenník naš ktorý obsahuje novoty prvého riadu, na žiadosť zdarma posielame každej panej.

Zur SCHOSSENFABRIK

Wien, VI., Mariahilferstrasse 51.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“ BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Z DARMA

na ukážku zasielam vzorky každému, kto o ne piše a sice barchetu, flanelu, kanafau, sefiru

plátina všetkých šatových látok (štofov) zimných i letných atď. všetko stále barevne najnovšej módy a z dobrého materiálu, zasiela s poštovou dobierkou a nezopovedný tovar prijme zpiatky česká kresťanská firma

JOSEF DAX

vlastná výroba rukodilného tovaru v Bystrím n/Metují (Čechy)
Hotové košeľe zefirove la ..... 2 K 30 halierov
Flanelové košeľe la ..... 2 K 10 "

Račte udoť mieru okolou krku.